

صلاحیت در امور کیفری

تألیف:

دکتر وحید تکنونام

استادیار دانشگاه حضرت معصومه (س)

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: نکونام، وحید
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: صلاحیت در امور کیفری / تالیف وحید نکونام.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۵-۷۷۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: صلاحیت رسیدگی به امور کیفری -- ایران Criminal jurisdiction -- Iran صلاحیت قانونی -- ایران Jurisdiction-- Iran
رده بندی کنگره	: K۵۰۳۶
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۰۳۸۹۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده یا ناشر، خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
مبارکتخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

دفتر مرکزی مجد:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۱۲۰۷۸ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

فروشگاه: تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲

www.majdpub.ir

E- mail: info@majdpub.ir

صفحه رسمی انتشارات مجد در اینستاگرام: [majdlaw](https://www.instagram.com/majdlaw)

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: [@majdlaw](https://www.t.me/majdlaw)

صلاحیت در امور کیفری

تألیف:	دکتر وحید نکونام
ناشر:	انتشارات مجد
چاپ نخست:	بهمن، ۱۴۰۰
تعداد:	۵۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸ - ۶۲۲ - ۲۲۵ - ۷۷۳ - ۶ ISBN: 978 - 622 - 225 - 773 - 6

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

فهرست مطالب

۹	مقدمه.....
۱۱	فصل اول: کلیات و بنیان‌های نظری.....
۱۱	مبحث اول: مفهوم شناسی صلاحیت.....
۱۳	مبحث دوم: انواع صلاحیت.....
۱۳	گفتار اول: صلاحیت برون مرزی.....
۱۵	گفتار دوم: صلاحیت درون مرزی.....
۱۵	مبحث سوم: محاکم اختصاصی.....
۱۷	گفتار اول: اصول حاکم بر محاکم اختصاصی.....
۲۱	گفتار دوم: وجوه اقتراق محاکم اختصاصی و سایر دادگاه‌ها.....
۲۱	بند اول: دادگاه‌های تخصصی و تفاوت آن با دادگاه‌های اختصاصی.....
۲۶	بند دوم: دادگاه‌های فوق العاده و تفاوت آن با دادگاه‌های اختصاصی.....
۲۸	مبحث چهارم: مرجع تشخیص و حل اختلاف صلاحیت.....
۲۸	گفتار اول: ایراد به صلاحیت قاضی.....
۳۱	گفتار دوم: ایراد به صلاحیت دادگاه.....
۳۳	گفتار سوم: مرجع حل اختلاف.....
۴۵	فصل دوم: صلاحیت ذاتی.....
۴۵	مبحث اول: تبیین صلاحیت ذاتی.....
۴۶	مبحث دوم: دادگاه عمومی و انقلاب.....
۴۶	گفتار اول: دادگاه عمومی.....
۴۹	گفتار دوم: دادگاه انقلاب.....
۵۰	بند اول: صلاحیت دادگاه انقلاب.....
۵۸	بند دوم: شیوه رسیدگی.....
۵۸	بند سوم: تجدید نظر از آراء.....
۵۹	مبحث سوم: شوراهای حل اختلاف.....
۶۰	گفتار اول: پیشینه.....
۶۳	گفتار دوم: صلاحیت شورا.....
۶۶	گفتار سوم: تشکیلات شورای حل اختلاف.....
۶۷	گفتار چهارم: اعتراض به احکام شورا.....

۶۸.....	مبحث چهارم: سازمان تعزیرات حکومتی.....
۶۸.....	گفتار اول: پیشینه.....
۷۱.....	گفتار دوم: صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی.....
۷۳.....	گفتار سوم: تشکیلات سازمان تعزیرات حکومتی.....
۷۴.....	گفتار چهارم: اعتراض بر احکام.....
۷۴.....	مبحث پنجم: دیوان عالی کشور.....
۷۵.....	گفتار اول: پیشینه دیوان عالی کشور.....
۷۸.....	گفتار دوم: صلاحیت دیوان عالی کشور.....
۷۸.....	بند اول: نظارت بر محاکم.....
۷۹.....	بند دوم: مرجع فرجام خواهی.....
۸۰.....	بند سوم: اعاده دادرسی.....
۸۴.....	بند چهارم: رسیدگی مجدد در موارد خلاف بین شرع.....
۸۹.....	بند پنجم: رسیدگی به تخلفات رئیس جمهور.....
۹۰.....	بند ششم: صدور رأی وحدت رویه.....
۹۱.....	مبحث ششم: دادسرای دیوان عالی کشور.....
۹۱.....	گفتار اول: پیشینه.....
۹۳.....	گفتار دوم: صلاحیت دادسرای دیوان عالی کشور.....
۹۳.....	بند اول: وظایف قضایی دادستان کل کشور.....
۹۶.....	بند دوم: وظایف و تکالیف دادستان کل کشور در امور اقتصادی.....
۱۰۰.....	بند سوم: وظایف دادستان کل کشور در امور امنیتی و سیاسی.....
۱۰۵.....	بند چهارم: سایر وظایف دادستان کل کشور.....
۱۰۹.....	فصل سوم: صلاحیت محلی.....
۱۱۱.....	مبحث اول: محل وقوع جرم.....
۱۱۷.....	مبحث دوم: عدول از صلاحیت.....
۱۱۷.....	گفتار اول: صلاحیت اضافی.....
۱۲۶.....	گفتار دوم: احاله.....
۱۳۰.....	گفتار سوم: عدول از صلاحیت به اعتبار سمت مرتکب یا اهمیت جرم.....
۱۳۵.....	فصل چهارم: صلاحیت شخصی.....
۱۳۵.....	مبحث اول: دادگاه اطفال.....
۱۳۶.....	گفتار اول: مفهوم و معیار کودکی.....
۱۳۷.....	گفتار دوم: پیشینه.....

مقدمه

علوم جنایی حقوقی به عنوان رشته‌ای از علوم جنایی فارغ از چرایی و انگیزه‌های ارتکاب جرم به مطالعه پدیده مجرمانه به مثابه امر مجرد حقوقی بر اساس قوانین موضوعه می‌پردازد.

این رشته، خود به علوم جنایی حقوقی ماهوی و شکلی تقسیم می‌گردد. علوم جنایی حقوقی ماهوی به منظور تضمین نظم و صیانت از ارزش‌های حاکم بر جامعه شکل می‌گیرد؛ به همین جهت قوانین مجازات هر کشور ضامن ارزش‌های اساسی حاکم بر آن نظام سیاسی است.

آیین دادرسی کیفری نیز به عنوان شاخه دیگر علوم جنایی حقوقی مجموعه مقررات و قواعدی است که برای کشف جرم، تعقیب متهم، تحقیقات مقدماتی، میانجی‌گری، صلح میان طرفین، نحوه رسیدگی و صدور رای، طرق اعتراض به آراء، اجرای آراء، تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی و ضابطان دادگستری و رعایت حقوق متهم، بزه دیده و جامعه وضع می‌شود.

در ایران، آیین دادرسی کیفری به شیوه نوین و منسجم در سال ۱۳۹۰ با قانون موقت اصول محاکمات جزایی ایجاد گردید و نهایتاً پس از فراز و نشیب‌های بسیار در آخرین ماه سال ۹۲ آخرین قانون دادرسی کیفری تصویب و در سال ۹۴ اصلاح شد.

این قانون نسبت به قوانین سلف خود، حاوی مقررات جامع‌تری می‌باشد و نوآوری‌های زیادی در عرصه‌های مختلف در آن ملاحظه می‌گردد.

یکی از مسائل مهم آیین دادرسی کیفری بحث صلاحیت است. اهمیت این امر به حدی است که اصول مختلف قانون اساسی به این موضوع اشاره دارد. بر اساس اصل ۳۶ ق.ا حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد. از سوی دیگر نخستین مسأله‌ای که دادگاه باید آن را مورد توجه قرار دهد دارا بودن صلاحیت جهت رسیدگی به موضوع می‌باشد. قواعد صلاحیت به مانند بسیاری از مقررات آیین دادرسی کیفری از قواعد امری و ناظر به نظم عمومی است و با حقوق و آزادی‌های افراد ارتباط مستقیم دارد.